

*Мацібура Вадим Олександрович,
студентка, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: Асатуров Сергій Константинович,
кандидат історичних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і
Природокористування України (м. Київ, Україна)*

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Питання історичної пам'яті може стосуватися різних сфер і контекстів, та як складна система колективних уявлень про минуле, є невід'ємною складовою національної ідентичності. Тому в контексті культурної дипломатії ми часто зустрічаємо ситуації, в яких важливо розуміння цих понять.

Конфлікти інтерпретацій минулого, особливо в регіонах із травматичним історичним досвідом, можуть призводити до ескалації напруги у відносинах між державами. Історична пам'ять може використовуватися як інструмент пропаганди та дезінформації, що створює загрози для міжнародної безпеки. Історична пам'ять у міжнародних відносинах це важливий ресурс культурного, політичного і правового впливу в світі, який можна використовувати для

просування інтересів власної держави, для поліпшення взаєморозуміння між лідерами і народами [2, с. 92].

Історична пам'ять, як складна система колективних уявлень про минуле, є невід'ємною складовою національної ідентичності. Вона формує наративи, що легітимізують політичні дії, визначають зовнішньополітичні орієнтири та впливають на формування міжнародного іміджу держави.

Коли суб'єктом упровадження політики пам'яті виступає держава уживається термін «державна політика пам'яті» як сфера державної політики та державного управління; сукупність офіційних репрезентацій історичного минулого, комеморативних стратегій і практик, орієнтованих на формування історичної пам'яті національної спільноти. Відтак на сучасному етапі формування Української держави політика історичної пам'яті спрямовується на досягнення такого стану колективної пам'яті, який би міг підтримувати національну ідентичність, слугувати основою для суспільної єдності та консолідації, гарантувати громадянський мир і злагоду. [3, с. 283].

Культурна дипломатія, як і історична пам'ять, є своєрідним механізмом зовнішньополітичного впливу. Культурна дипломатія, як концептуальна парадигма зовнішньої політики, передбачає використання культурних ресурсів для досягнення стратегічних цілей держави, а історична пам'ять, як елемент культурного надбання, є важливим ресурсом «м'якої сили», що може використовуватися для формування позитивного іміджу держави, налагодження діалогу з іншими країнами, просування національних інтересів. Тому історична пам'ять виступає як ресурс «м'якої сили».

Концепція «м'якої сили», яка була запропонована Дж. Найємом, передбачає здатність держави впливати на інші країни через привабливість своєї культури, цінностей та політики. Історичну пам'ять, потрібно правильно використовувати для просування позитивних наративів, формування іміджу держави як носія цінностей, важливих для міжнародної спільноти.

Вплив культури на суспільство є значно потужнішим, ніж той, що відображений сьогодні у законодавстві і державних документах. Тому, аби «м'яка сила» працювала ефективно, слід звільнитися від звуженого її трактування. Потрібне чітке окреслення місії, завдань та можливостей, тому завдання держави та суспільства, дозволити їй проявити свій соціальний потенціал, можливість впливати на економічний розвиток країни та екологію, не лише вважатися, а й бути чинником, що відіграє свою вагомую роль у міжнародній політиці та долучається до формування здорових міжнародних відносин [1, с. 31].

Варто зазначити, що у контексті зростання ролі «м'якої сили» в міжнародних відносинах, культурна дипломатія, що використовує історичну пам'ять як ресурс, набуватиме дедалі більшого значення. Необхідно розробляти стратегії культурної дипломатії, які б враховували специфіку історичного контексту та сприяли налагодженню діалогу між культурами. Важливо розвивати міжнародне співробітництво у сфері історичних досліджень та культурних обмінів. Тому розвиток культурної дипломатії насамперед залежить від того, як будується культурна політика держави. Вона має стимулювати

розвиток культурної сфери, сприяючи створенню якісного і конкурентоспроможного культурного продукту. Складовою культурної політики має бути й політика промоції культури, яка, з одного боку, просуватиме культурний продукт на нові ринки, а з іншого – стимулюватиме його високу якість.[1, с. 31]

Отже, історична пам'ять роль історичної пам'яті непересічна у формуванні національної ідентичності, міжнародній співпраці та дипломатичному діалозі. Ефективне використання історичної пам'яті вимагає врахування етичних норм, забезпечення об'єктивності та неупередженості, а також готовності до діалогу з іншими культурами. В такому випадку історична пам'ять може стати ресурсом "м'якої сили", сприяючи налагодженню міжнародного співробітництва та посилення історичного та політичного впливу держави.

Література:

1. Розумна О. П. Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи: аналітична доповідь. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2016, 53. URL: <https://surl.li/bkrqiq>.

2. Стасевська О.А.; Маланчук І. І. Культурна дипломатія: симбіоз культурного та правового потенціалу. 2021. URL: <https://surl.li/bqvubb>.

3. Чупрій Л. В. Історична пам'ять як важливий чинник державотворення в умовах протидії російській інформаційній агресії. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, 2023, 3 (17). С. 278-290. URL: <https://www.relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/329/325>.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.